

Brüssel, 10. juuni 2026
(OR. en)

10392/26

POLGEN 160

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	Nõukogu 18 kuu programm (1. juuli 2026 – 31. detsember 2027)

Eesistujariikide kolmiku Iirimaa, Leedu ja Kreeka programmi kavand

I. SISSEJUHATUS

Ühtsus mitmekesisuses – kolm ilmakaart, üks kompass

Iirimaa, Leedu ja Kreeka vahelise kolmiku kaudu Leeduni Läänemere piirkonnas ning Kreeka ja Vahemere sõlmpunktis – eesistujariikide kolmik kajastab Euroopa projekti tugevust ja tuuma: need on erinevate ajalugude, kogemuste ja seisukohtadega riigid, mis oma mitmekesisuses ühinevad ning tulevad kokku jagatud vastutuse ja ühise eesmärgi ümber.

See geograafiline tasakaal pole üksnes sümbolne, vaid peegeldab täna liidu tegelikku olukorda kujundavaid jõude ja tugevdab Euroopa kollektiivset suutlikkust ühendada, luua ja ehitada ning üleilmsetele väljakutsetele reageerida. Üheskoos muudab kolmik selle mitmekesisuse ühtsuseks, tagades, et liidu tegevus jääb otsustavaks, tasakaalustatuks, sihipäraseks ning tõeliselt euroopalikuks.

Eesistujariikide kolmik kohustub juhtima Euroopa Liidu Nõukogu tööd olukorras, mida iseloomustavad enneolematud väljakutsed ja geopoliitiline surve, eelkõige Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu kui eksistentsiaalne väljakutse Euroopa Liidule, olukord Lähis-Idas, sealhulgas Iisraeli-Palestiina konflikt, ning reeglitel põhineva rahvusvahelise korra õõnestamine, millel kõigil on valdkondadevaheline mõju ELi poliitilisele tegevuskavale.

Tagamaks, et liidul on vajalikud vahendid nende pikaajaliste strateegiliste ambitsioonide ja prioriteetidega tegelemiseks ning esilekerkivatele probleemidele tõhusaks reageerimiseks, seab kolmik esmatähtsaks töö mitmeaastase finantsraamistiku ja selle valdkondlike ettepanekutega, mis vastavad liidu vajadustele aastatel 2028–2034.

II. VABA JA DEMOKRAATLIK EUROOPA

Euroopa väärtuste kaitsmine liidus

Euroopa väärtuste kaitsmine on tugeva, vastupanuvõimelise ja ühendatud Euroopa jaoks endiselt keskse tähtsusega. Põhiväärtuste, õigusriigi põhimõtte, demokraatia, inimväärikuse, vabaduse, võrdsuse ja inimõiguste, sealhulgas vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine on meie liidu nurgakivi ning alus, millele rajanevad vastastikune usaldus ja tõhus tegutsemine globaalsel areenil.

Kolmiku üks horisontaalne prioriteet on sotsiaalse ühtekuuluvuse, soolise võrddõiguslikkuse ja kõigi inimeste võrdsete võimaluste edendamine.

Demokraatliku vastupanuvõime tugevdamiseks suurendatakse kodanikuosalust, tunnustatakse kodanikuühiskonna kesket rolli, kaitstakse vaba, sõltumatut ja pluralistlikku meediat ning võetakse otsustavaid meetmeid desinformatsiooni, vaenukõne ning välisriigist lähtuvate infomanipulatsioonide ja sekkumiste, sealhulgas ajalooliste faktide võltsimise vastu.

Kolmik toetab nende jõupingutuste raames Euroopa demokraatia kaitsekilbi algatuse rakendamist, pöörates erilist tähelepanu demokraatia vastupanuvõime Euroopa keskuse tööle. Ta jätkab kindlat võitlust lõhestumise, radikaliseerumise, terrorismi, vägivaldse äärmusluse, rassismi, antisemitismi, moslemivastase vaenu ja ksenofoobia vastu.

Kolmik edendab jätkuvalt integratsiooni ning mitmekesisust kultuuris ja spordis ning väärtustab loominguulist eneseväljendust ja koostööd, millel on oluline roll demokraatia ja Euroopa väärtuste toetamisel.

Ta töötab selle nimel, et kaitsta kodanikuühiskonna tegutsemisruumi ning edendada õiguskaitse üldist kättesaadavust ja lapsesõbralikke kohtusüsteeme kogu liidus. Eelkõige keskendub ta alaealiste kaitsmisele veebikeskkonnas, sealhulgas võideldes internetipõhise laste seksuaalse väärkohtlemise vastu. Ta seab eesmärgiks tugevdada õigusriiki ja kaitsta demokraatlikke institutsioone, sealhulgas kohtusüsteemi kahjustava tegevuse käsitlemise mehhanismide kaudu. Eesistujariikide kolmik töötab selle nimel, et kaitsta kohtusüsteemi sõltumatust ja tõhustada läbipaistvat teabevahetust kodanikega, suurendamaks usaldust demokraatlike institutsioonide vastu ja tugevdamaks Euroopa projekti legitiimsust.

III. TUGEV JA TURVALINE EUROOPA

Ambitsioonikas laienemine

ELi laienemine on geostrateegilise tähtsusega rahu, julgeoleku, stabiilsuse ja heaolu tagamiseks kogu Euroopas. Uus geopoliitiline reaalsus, mida iseloomustab Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu, toob välja laienemisprotsessi edendamise tähtsuse.

Kolmik kasutab ära ühinemisläbirääkimiste hoogu, et aidata liidu partneritel jõuda ELi liikmesusele oluliselt lähemale kooskõlas Kopenhaageni kriteeriumide, kehtestatud põhimõtete ja metoodikaga.

Ta tagab kõigi kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide tasakaalustatud ja õiglase kohtlemise, säilitades samal ajal tõhusa, usaldusväärse, prognoositava ja tulemuspõhise lähenemisviisi. Sellega seoses toetab ta kindlalt Ukraina ja Moldova Vabariigi ning Lääne-Balkani kandidaatide ja potentsiaalsete kandidaatide liikumist ELi liikmesuse suunas.

Eesistujariikide kolmik jätkab sisemise ettevalmistustöö tegemist ja reformide ettevalmistamist liidu laienemise jaoks kooskõlas Granada deklaratsiooniga.

Sidus ja mõjus välistegevus

Eesistujariikide kolmik edendab Euroopa Liitu kui ülemaailmselt tegutsevat ja vastutustundlikku osalejat, kes on võtnud kohustuse toetada rahvusvahelist korda, mis põhineb rahvusvahelisel õigusel, sealhulgas ÜRO põhikirjal, ÜRO mereõiguse konventsioonil (UNCLOS) ja rahvusvahelisel humanitaarõigusel. Selleks et veelgi tugevdada Euroopa Liidu rolli ülemaailmse osalejana, toetab eesistujariikide kolmik ÜRO kesket rolli. Ta edendab vastastikku kasulikke ülemaailmseid partnerlusi püsiva ja prognoositava arengukoostöö ja humanitaarabi kaudu kooskõlas Euroopa tiimi ja strateegia „Global Gateway“ lähenemisviisiga. Eesistujariikide kolmik toetab ja edendab ELi rolli põhimõttekindla humanitaarabi andmisel kooskõlas Euroopa konsensusega humanitaarabi valdkonnas.

Kolmik kinnitab taas oma vankumatut ja igakülgset toetust Ukrainale, sealhulgas poliitilist, majanduslikku, sõjalist, energia-, finants- ja humanitaaralast toetust, kooskõlas ELi pikaajalise kohustusega saavutada Ukrainas ja Euroopas terviklik, õiglane ja püsiv rahu, tagades Ukraina sõltumatuse, suveräänsuse, territoriaalse terviklikkuse tema rahvusvaheliselt tunnustatud piirides ja riigi ülesehitamise. Eesistujariikide kolmiku üks peamisi prioriteete on tagada Ukrainale kestlik ja prognoositav rahaline toetus, sealhulgas pärast 2027. aastat. Kolmik teeb tööd selle nimel, et tagada täielik vastutusele võtmine sõjakuritegude ja muude raskeimate kuritegude eest, mille Venemaa ja Valgevene on seoses Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõjaga toime pannud. Eesistujariikide kolmik jätkab ka sanktsioonide tugevdamist ja võitlust nendest kõrvalehoidmise vastu.

Samuti edendab ta tõhusat mitmepoolsust ja kestlikku arengut, sealhulgas tugevdatud koostöö kaudu ÜRO süsteemi raames ning selle asutuste, fondide ja programmide vahel kooskõlas ELi prioriteetide ja väärtustega.

Ühiste eesmärkide edendamiseks ja konkreetsete tulemuste saavutamiseks paneb eesistujariikide kolmik erilist rõhku koostöö süvendamisele ülemaailmsete partneritega nii kahepoolselt kui ka rahvusvaheliste ja piirkondlike organisatsioonide raames.

Nii ülemaailmse stabiilsuse kui ka Euroopa julgeoleku jaoks on jätkuvalt oluline pöörata suurt tähelepanu kriiside ja konfliktide ennetamisele ja neile reageerimisele ning rahuvahendamisele. Kolmik ärgitab suurendama olukorratundlikkust ja osalema proaktiivselt, mis on ülemaailmse stabiilsuse ja Euroopa julgeoleku tagamise olulised elemendid.

Tunnistades, et stabiilsuse tugevdamine ELi ida- ja lõunanaabruses aitab otseselt kaasa Euroopa julgeolekule, seab eesistujariikide kolmik oma tegevuskava strateegilise nurgakivina prioriteediks tihedama koostöö partnerriikidega.

Kolmiku eesmärk on tugevdada idanaabruse poliitikat jätkuva koostöö kaudu asjaomaste partnerriikidega ja idapartnerluse kaudu. Ta püüdleb selle poole, et suurendada demokraatlikku vastupanuvõimet, reformiprotsesse ja piirkondlikku koostööd.

Üheks peamiseks prioriteediks on suhete tugevdamine lõunanaabrusega, sealhulgas keskendumine Vahemere piirkonna leppe tõhusale rakendamisele ja kohandatud koostööle piirkondlike probleemide lahendamiseks. Kolmik töötab selle nimel, et süvendada koostööd piirkonna partneritega, edendamaks stabiilsust, julgeolekut, jõukust ja kestlikku arengut.

Rahu, stabiilsuse ja julgeoleku edendamine Lähis-Idas jääb ELi välistegevuse üheks peamiseks eesmärgiks, kusjuures keskendutakse Iisraeli-Palestiina konflikti terviklikule, õiglasele ja püsivale lahendusele, mis põhineb kahe riigi kooseksisteerimisel. Eesistujariikide kolmik toetab diplomaatilisi algatusi, humanitaarabi, pingete leevendamise jõupingutusi, ülesehitamist ning tervikliku, õiglase ja püsiva rahu saavutamist kooskõlas asjakohaste ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonidega.

Kolmik jätkab tugevate Atlandi-üleste suhete toetamist, edendades kindlaid, järjepidevaid ja vastastikku kasulikke suhteid Ameerika Ühendriikidega, sealhulgas ELi ja USA ühisavalduse jätkuva rakendamise ja majandusjulgeolekualase koostöö kaudu, tagades kodanikele ja ettevõtjatele stabiilse ja prognoositava keskkonna. Eesistujariikide kolmik tunnistab, kui oluline on vastupanuvõimeline strateegiline partnerlus Kanadaga, mis põhineb jagatud demokraatlikel väärtustel ja ühistel huvidel.

ELi ja Ühendkuningriigi positiivsete suhete edendamine ja toetamine jääb eesistujariikide kolmiku tegevuskavas tähtsale kohale. Kolmik jätkab tugevdatud koostöö vallas uuendatud tegevuskava arendamist, mis põhineb ühistel huvidel ning kehtivate kokkulepete täielikul, õigeaegsel ja usaldusväärseel rakendamisel.

Kuna Arktika strateegiline tähtsus kasvab jätkuvalt, tagab eesistujariikide kolmik liidule tugevama rolli majanduskasvu edendamisel ja ulatusliku julgeoleku tagamisel Kaug-Põhjas, sealhulgas seoses Venemaa ja Hiina esitatavate väljakutsetega.

Eesistujariikide kolmik tugevdab ja intensiivistab veelgi ELi strateegilist fookust, kohalolekut, nähtavust ja tegevust, sealhulgas kaubandust India ja Vaikse ookeani piirkonnas, rakendades ELi India ja Vaikse ookeani piirkonna strateegiat ning tõhustades koostööd piirkondlike organisatsioonidega, eelkõige viies ELi suhted Kagu-Aasia Maade Assotsiatsiooniga (ASEAN) ulatusliku strateegilise partnerluse tasemele.

Ta tugevdab veelgi suhteid Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonnaga poliitilise dialoogi, õigusalase ja õiguskaitsealase koostöö, majanduskoostöö, investeeringute ning piirkondliku integratsiooni ja kestliku arengu toetamise kaudu.

Eesistujariikide kolmik töötab selle nimel, et tugevdada ELi suhteid Aafrikaga, sealhulgas ELi ja Aafrika Liidu vahelise strateegilise partnerluse kaudu.

Ta edendab veelgi ELi ja EMP/EFTA riikide vahelisi suhteid, et tagada ühtse turu sujuv toimimine ja süvendamine.

Kestliku arengu edendamine ja kestliku arengu eesmärkide rakendamine on ELi välistegevuses jätkuvalt kesksel kohal, kusjuures eritähelpanu pööratakse kliimamuutustele vastupanu võimele ja haavatavatele partneritele, sealhulgas vähim arenenud riikidele ja väikestele arenevatele saareriikidele.

Samuti edendatakse kestliku majanduskasvu ja vastupidavate ülemaailmsete partnerluste liikumapaneva jõuna piirkondadevahelist ühendatust.

Strateegiline tegevus julgeoleku- ja kaitsevaldkonnas

Eesistujariikide kolmik toetab ELi ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP), sealhulgas tsiviilmissioonide ja -operatsioonide väljatöötamist ja tõhusat rakendamist, mis on põhisambaks liidu suutlikkusele ohjata kriise ja reageerida ohtudele, suurendada vastupanuvõimet ja kaitsta oma huve kogu maailmas.

Eesistujariikide kolmik toetab aktiivselt ELi peamiste julgeoleku- ja kaitsealgatuste edendamist, sealhulgas järgmise kaudu:

- kaitsevõime kiire tugevdamine, võttes arvesse 2030. aasta kaitsevalmiduse tegevuskava ja selle juhtalgatusi;
- strateegilise taristu kaitsmine;
- võimete suurendamise meetmete tõhustamine, eelkõige idatiival, tugevdades seeläbi liidu julgeolekut ja kaitset ning suutlikkust reageerida tõhusalt praegustele ja tekkivatele ohtudele;
- julgeoleku- ja kaitsepartnerlused ning julgeoleku- ja kaitsealane koostöö sarnaselt meeletatud partneritega.

Eesistujariikide kolmik edendab ELi ja NATO kaasavat ja vastastikku kasulikku koostööd, järgides täielikult aluslepingutes sätestatud ja Euroopa Ülemkogus kinnitatud põhimõtteid, ilma et see piiraks teatavate liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsepoliitika eripära ning võttes arvesse kõigi liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuve.

Eesistujariikide kolmik töötab selle nimel, et suurendada Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi vastupanu- ja konkurentsivõimet tervikliku 360 kraadi lähenemisviisi kaudu. See aitab luua tugevama, integreerituma ja tõhusama kaitsevaldkonna ühtse turu, suurendades ELi pikaajalist julgeolekut ning innovatsiooni- ja tööstusvõimet kõikjal liidus.

Sõjalise liikuvuse parandamine ELis ja väljaspool seda jääb prioriteediks, sealhulgas sihipäraste investeeringute kaudu transporditaristusse ja selle vastupanuvõimesse. Eesistujariikide kolmik teeb koostööd liikmesriikidega, et kõrvaldada olemasolevad tõkked ja suurendada võimet hõlbustada sõjaväelaste, sõjamaterjali ja vahendite kiiret ja turvalist liikumist.

Eesistujariikide kolmik töötab selle nimel, et Euroopal oleks täiesti töövalmis ning vastupidav ja suveräänne kosmosevõimekus. Ta toetab jõupingutusi sõltumatute kosmosesüsteemide ja -taristu kaitsmiseks ja arendamiseks, tunnistades nende otsustavat rolli julgeoleku- ja kaitsevaldkonna rakendustes ning elutähtsates tsiviilrakendustes.

Kolmik tugevdab ELi majandusjulgeolekut, vähendab kahjulikkust, suure riskiga sõltuvust ning mitmekesisust ja kindlustab strateegilisi tarneahelaid, sealhulgas suurendades merendusjulgeolekut.

Eesistujariikide kolmik suurendab jõupingutusi, et võidelda füüsiliste, küber- ja hübriidohtudega, sealhulgas välisriigist lähtuvate infomanipulatsioonide ja sekkumistega. Kolmik jätkab sisejulgeoleku strateegia (ProtectEU) rakendamist tegevuskavana, mille eesmärk on kaitsta liitu ja selle kodanikke nende julgeolekut ähvardavate ohtude eest. Ta toetab olukorrateadlikkuse, heidutuse, valmisoleku, seire ja reageerimisvõime suurendamist, et kaitsta demokraatlikke institutsioone, elutähtsat taristut, sealhulgas meretaristut, ja ühiskonna vastupanuvõimet.

Eesistujariikide kolmik edendab integreeritud lähenemisviisi, mis ühendab usaldusväärse ja eetilise tehisintellekti kasutuselevõtu, andmesuveräänsuse ja küberturvalisuse alase vastupanuvõime. Ta edendab kujunemisjärgus tehnoloogiate turvalist ja vastutustundlikku kasutamist julgeoleku- ja kaitsevaldkonnas.

Neid prioriteete arvesse võttes tugevdab eesistujariikide kolmik turvalisust ja usaldust Euroopa digitaalse ökosüsteemi vastu. Samal ajal tõhustab ta vastutustundliku juhtimise raamistikke, et maandada digiüleminekuga seotud turvariske.

Terviklik lähenemisviis rände vallas

Eesistujariikide kolmik tunnustab vajadust tagada täielikult ja tulemuslikult toimiv ühine varjupaiga- ja rändesüsteem, sealhulgas kohaldades tulemuslikult ja täielikult rände- ja varjupaigalepet ning tagades tasakaalu vastutuse ja solidaarsuse vahel.

Kolmiku töö keskmes on kindel, õiglane ja tõhus varjupaigasüsteem, mis tagab abivajajate kaitse, vältides samal ajal meie normide kuritarvitamist.

Eesistujariikide kolmik tugevdab jõupingutusi ebaseadusliku rände ennetamiseks ja sellega tegelemiseks ning rände ärakasutamise ja relvana kasutamise takistamiseks, tunnistades, et tegemist on hübriidohu ning tõsise probleemiga liidu julgeolekule ja stabiilsusele.

Kolmik püüab tagada õiglase, jõulise ja tõhusa ühise ELi tagasisaatmispoliitika, keskendudes tagasisaatmise kestlikkuse ja taasintegreerimise tagamisele tugevdatud koostöö kaudu päritolu- ja transiidiriikidega. See hõlmab ELi käsutuses olevate mõjutusvahendite ja stiimulite tõhusamat kasutamist, austades samal ajal täielikult põhiõigusi ja inimväärikust. Eesistujariikide kolmik edendab ka kaasaegse tehnoloogia kasutamist rände- ja varjupaigahalduses, et parandada selle tõhusust ja ühtlustada protsesse.

Kolmik toetab hästi toimivat Schengeni ala, et säilitada isikute takistamatu vaba liikumine ning hüved, mida see meie ühiskonnale ja majandusele toob. Turvalise Schengeni ala loomiseks toetab eesistujariikide kolmik ELi välispiiride tugevat ja tõhusat haldamist kooskõlas integreeritud piirihalduse põhimõtetega, nagu ka kompenseerivaid koostöömeetmeid, mis on asendamatud. Selleks edendab eesistujariikide kolmik nii riiklikul kui liidu tasandil pragmaatilist ja ettevaatlikku lähenemisviisi, mis võtab arvesse kasvavaid julgeolekuprobleeme välispiiridel ja mujal. See hõlmab muu hulgas liikmesriikide piirihaldussuutlikkuse parandamist ning Frontexi tugevdamist tema koordineerivas ja operatiivabi rollis. Välispiiridel arendatakse ja võimendatakse veelgi kõrgtehnoloogilisi lahendusi, sealhulgas droonide kasutamise ja droonitõrje võimet, seire- ja analüütilisi vahendeid. Eesistujariikide kolmik seab prioriteediks jõupingutuste edendamise, et tagada IT-süsteemide täielik koostalitlusvõime ja tugevam ELi viisapoliitika.

Üheks peamiseks prioriteediks jääb rände välismõõde. Eesistujariikide kolmik tugevdab ulatuslikku koostööd kolmandate riikidega, sealhulgas uuenduslike lahenduste ja kohandatud partnerluste kaudu, austades täielikult põhiõigusi. Ta omistab suurt tähtsust partnerluste arendamisele ja koostöö tugevdamisele peamiste Vahemere piirkonna, Aafrika, Lähis-Ida ja Kagu-Aasia riikidega ning erinevatel rändeteedel asuvate riikidega, kooskõlas kogu rändeteed hõlmava lähenemisviisiga, käsitledes rändelaseid väljakutseid vastastikku kasulikul viisil.

Eesistujariikide kolmik teeb ELi oskuste ja talendi tegevuskava raames tööd ka seadusliku rände võimaluste väljatöötamiseks, et tegeleda liikmesriikide tööjõupuudusega, eelkõige arendades ELi talendipartnerlusi kolmandate riikidega, mis tõhustab ka koostööd tagasisaatmise valdkonnas. Kolmik toetab seaduslikku ja korrakohast rännet ELi, mis aitab kaasa liidu konkurentsivõimele ja jõukusele.

Eesistujariikide kolmik suurendab ka jõupingutusi, et võidelda nii rändajate smugeldamise kui ka inimkaubanduse vastu, edendades ELi koordineeritud algatusi ja tõhustades koostööd rahvusvaheliste partneritega. Need meetmed viiakse ellu täielikus kooskõlas rahvusvahelise õigusega, kaitstes samal ajal rändajate elu ja õigusi.

Meie julgeoleku tugevdamine ning kodanike kaitsmine

Eesistujariikide kolmik suurendab energiajulgeolekut ja energiaalast vastupanuvõimet, sealhulgas kava „REPowerEU“ rakendamise kaudu, vältides samal ajal uute strateegiliste sõltuvuste tekitamist. Ta seab esikohale varustuskindluse, suveräänsuse ja taskukohasuse, toetab keskkonnahoidlikku tööstuskasvu ning edendab investeringuid energiasse ja elutähtsasse taristusse, sealhulgas elutähtsasse meretaristusse, parandab valmisolekut, seire- ja parandamissuutlikkust ning kaitseb tekkivate ohtude eest. Eesistujariikide kolmik töötab ka selle nimel, et leevendada tuumaohutusriske, mis on seotud keerulise julgeolekukeskkonnaga ELi naabruses.

Kolmik püüab tagada taskukohased ja kestlikud energiahinnad, mis on kogu liidus majandusliku vastupanuvõime, konkurentsivõime ja sotsiaalse ühtekuuluvuse nurgakivi. Võttes arvesse turu jätkuvat volatiilsust ja energiasüsteemi ümberkujundamise nõudeid, seab ta prioriteediks energiavarustuse vastupanuvõime ja mitmekesistamise edendamise, energiajulgeoleku suurendamise, välissõltuvuse vähendamise ja piirkondliku koostöö soodustamise. Toetatakse taastuvate energiaallikate kiiremat kasutuselevõttu, eelkõige piirkondades, kus on head võimalused päikese- ja tuuleenergia kasutamiseks, ning investeeritakse energia salvestamisse ja võrgu ajakohastamisse, et tagada süsteemi paindlikkus. Eesistujariikide kolmiku jõupingutused keskenduvad ka energia siseturu tugevdamisele, et kujundada välja tõeline energialiit, hindade läbipaistvuse parandamisele ja kujunemisjärgus tehnoloogiate integreerimise edendamisele. Samal ajal tuleb haavatavaid tarbijaid ja ettevõtjaid, sealhulgas energiamahukates tööstusharudes, kaitsta ülemääraste hinnakõikumiste eest, säilitades siiski turusignaali tõhususe CO₂ heite vähendamiseks.

Eesistujariikide kolmik tugevdab vastupanuvõimet ning kriiside ennetamise, nendeks valmisoleku ja neile reageerimise suutlikkust ja võimekust kõiki ohte ja kogu ühiskonda hõlmava lähenemisviisi kaudu, mis hõlmab loodusõnnetusi, konflikte, tervisealaseid hädaolukordi, küber- ja hübriidohte. Eesistujariikide kolmik toetab käimasolevat tööd ELi kriisivalmiduse strateegia valdkonnas.

Ta tugevdab elutähtsa taristu, sealhulgas makse-, digi- ja meretaristu vastupanuvõimet füüsiliste ja digitaalsete ohtude suhtes, mis ähvardavad elutähtsaid ja olulisi üksusi (küberturvalisuse 2. direktiiv) ja elutähtsa teenuse osutajaid (elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse direktiiv), teeb põhjalikke riskihindamisi ning parandab valdkondadevahelist koordineerimist, et tagada elutähtsate teenuste järjepidevus.

Eesistujariikide kolmik kohustub tugevdama õiguskaitse- ja õigusasutuste koostööd Euroopa turvalisuse ja õigusriigi põhimõtte järgimise tagamisel. Ta toetab tõhusat koostööd, ühisoperatsioone ja teabevahetust, sealhulgas piiriülese. Vastuseks kuritegevuse muutuvatele suundumustele ja uutele tehnoloogiatele töötab eesistujariikide kolmik selle nimel, et tugevdada õiguskaitse- ja õigusala koostööd kolmandate riikidega ning suurendada veelgi asjaomaste ELi asutuste ja organite mõjuvõimu.

Eesistujariikide kolmik tõhustab meetmeid raske ja organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemiseks, lõhkudes inimsugeldamise võrgustikud ning võideldes uimastikaubanduse, salakaubanduse ja muud liiki piiriülese kuritegevuse vastu. Ta toetab jõupingutusi ELi piiride kindlustamiseks. Kasutades kaasaegseid IT-vahendeid ja kujunemisjärgus tehnoloogiaid, sealhulgas tehisintellekti, on eesistujariikide kolmiku eesmärk soodustada avastamist, teabe kogumist ja tegevuse tõhusust kuritegelike võrgustike lammutamisel.

Ta pöörab erilist tähelepanu valmisolekule ja kultuuripärandi kaitsele, sealhulgas kaitsemeetmetele kliimamuutuste mõju vastu, samuti kultuurivarade ja -asutustega seotud ennetus-, valmisoleku- ja taastamisstrateegiatele.

Eesistujariikide kolmik tugevdab terviseturvet ja süsteemi vastupanuvõimet parema valmisoleku, ennetamise ja rahvatervise, sealhulgas vaimse tervise kaitse kaudu. Samuti usub ta, et sotsiaalse turvalisuse tugevdamine, sealhulgas demograafiliste probleemide lahendamise kaudu, suurendab ühiskonna vastupanuvõimet pikaajaliste muutuste kontekstis.

Eesistujariikide kolmik peab väga oluliseks kaitsta lapsi kahjuliku ja manipuleeriva sisu ja tavade eest internetis ning tugevdada kaitsemehhanisme, edendades turvalisemaid veebikogemusi.

Eesistujariikide kolmik tõustab kodanike kaitset, tugevdades konsulaarkoostööd väljaspool ELi, parandades koordineerimist liikmesriikide vahel ja ELi delegatsioonidega ning kasutades digivahendeid tõhusa abi andmiseks kriisiolukordades.

Eesistujariikide kolmik jätkab Euroopa toiduga kindlustatuse tugevdamist, suurendades kogu toidutarneahela vastupanuvõimet ning tagades ohutu ja taskukohase toidu kindla kättesaadavuse ka kriisi ajal.

IV. JÕUKAS JA KONKURENTSIVÕIMELINE EUROOPA

Tugevama ja jõukama liidu ülesehitamine

Eesistujariikide kolmik viib lõpule töö mitmeaastase finantsraamistikuga, mis vastab liidu vajadustele aastatel 2028–2034. Uue pikaajalise eelarve eesmärk on anda ELile vajalikud vahendid oma pikaajaliste strateegiliste ambitsioonide ja prioriteetide käsitlemiseks ning lähiaastatel esilekerkivatele probleemidele tõhusaks reageerimiseks.

Konkurentsivõime tugevdamine

Eesistujariikide kolmik jätkab ühtse turu strateegia rakendamist ambitsioonikal viisil ja kõigis selle mõõtmetes kooskõlas tegevuskavaga „Üks Euroopa, üks turg“. Ta tuleb meelde oma pühendumust teha tööd tõkete kõrvaldamiseks, et tagada võrdsed tingimused ja tuua praktilist kasu ettevõtjatele, eelkõige väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEd), avaliku sektori asutustele, tarbijatele ja töötajatele. Ta peab ka edaspidi esmatähtsaks ühtse turu normide täitmise tagamist ja ühtset rakendamist ning ELi lihtsustamise ja parema õigusloome tegevuskava, et vähendada regulatiivset ja halduskoormust, tagada uute ELi algatuste kooskõla parema õigusloome põhimõtetega ja tugevdada konkurentsivõimet.

Kolmik jätkab jõupingutusi hoiuste ja investeeringute liidu edasiarendamiseks ja süvendamiseks, edendades integreeritumaid kapitaliturge ja hästi toimivat pangandussektorit kogu ELis, et kaasata avaliku ja erasektori kapitali, tugevdada liidu pikaajalist finantsstabiilsust ja edendada liidu konkurentsivõimet. Kolmik peab jätkuvalt esmatähtsaks liidu tööd maksudest kõrvalehoidumise ja maksustamise vältimise vastu võitlemisel, et ennetada maksubaasi kahanemise ja kasumi ümberpaigutamise riske ELi ja rahvusvahelisel tasandil.

Kolmik keskendub sellele, et arendada kapitaliturgusid kasvufirmadesse investeerimiseks, et innovaatilised ettevõtjad saaksid rahastust, mida nad vajavad kasvuks, innovatsiooniks ja laienemiseks nii ühtsel turul kui ka ülemaailmselt.

Kolmik tugineb ELi majandusjulgeoleku strateegiale, edendades ELi asjakohaseid vahendeid ja partnerlusi, et kaitsta liidu julgeoleku- ja majandushuve, säilitades samal ajal ühtse turu avatuse ja terviklikkuse. Sellega seoses keskendub ta liidu haavatavuse vähendamisele strateegiliste, suure riskiga välissõltuvuste suhtes tundlikes sektorites ning strateegiliste tarneahelate mitmekesistamisele ja kindlustamisele, et kaitsta liidu majandushuve, säilitades samal ajal ühtse turu avatuse ja terviklikkuse.

Kolmik edendab avatud ja reeglitel põhinevat kaubandussüsteemi, mis tugevdab ELi majanduslikku vastupanuvõimet, toetab turu mitmekesistamist ja tagab võrdsed tingimused. Kolmik on jätkuvalt pühendunud WTO reformile, sealhulgas tõhusa vaidluste lahendamise süsteemi taastamisele. Kolmik jätkab ELi vabakaubanduslepingute võrgustiku laiendamist ja rakendamist. Kolmik peab tolli hästi toimiva ühtse turu ja kaubanduse, samuti piirijulgeoleku ja smugeldamisvastaste meetmete tugisambaks. Kolmik tagab tollireformi rakendamise jätkumise, et saavutada digitaalne ja andmepõhine visioon ELi tollist ning ajakohastatud tolliprotseduurid.

Kolmik on pühendunud edendama kestlikku ja vastupanuvõimelist põllumajandussektorit, mis tagab tulevikukindlate toidusüsteemide kaudu toiduga kindlustatuse ka edaspidi. Samuti rõhutab ta vajadust tugevdada maakogukondi ja põllumajandustootjaid, eelkõige suure kliimariskiga maapiirkondades, ning tegeleda kõrbestumisest, mulla degradeerumisest ja põuast tulenevate kiireloomuliste probleemidega, pöörates erilist tähelepanu veekerksuse strateegiale. Kolmik tunnistas ka metsade tähtsust kliimamuutuste leevendamisel ja nendega kohanemisel ning kestlike taastuvate puittoodete pakkumisel, et vähendada meie hoonestatud keskkonna süsinikuheidet. Kolmik tegeleb ka mereandide sektoriga, mis toetab kestlikkust ja vastupanuvõimet kõigis kalandus- ja vesiviljelussektorites, toetades samal ajal rannikuäärsetes maapiirkondades asuvaid kogukondi.

Kolmik seab prioriteediks ELi tööstus-, transpordi- ja energiasektori süsinikuheidete jätkuva vähendamise ja nimetatud sektorite tugevdamise, et tugevdada konkurentsivõimet ja suurendada vastupanuvõimet. Samuti püüab ta edendada puhast tehnoloogiat, toetada innovatsioonipõhist ELi tööstuspoliitikat ja kiirendada üleminekut ringmajandusele, tugevdades seeläbi liidu konkurentsieelist, eelkõige VKEde jaoks.

Kolmik püüab saavutada ühendatuse digi-, energia- ja transpordisektoris, sealhulgas edendades kestlikke, konkurentsivõimelisi ja turvalisi ühendusi kogu Euroopas. Ta jätkab jõupingutusi olemasoleva ja kavandatava elutähtsa energia-, digi- ja transporditaristu, sealhulgas merealuse taristu vastupanuvõime kaitsmiseks ja suurendamiseks.

Kolmik leiab, et merendussektoris on Euroopa konkurentsivõime, vastupanuvõime ja energiajulgeoleku strateegiline võimaldaja laevandus, toetades samal ajal Euroopa sadamate ümberkujundamist sinise majanduse keskusteks ning kestliku kaubanduse ja kaasava sinimajanduskasvu mootoriteks, ning toetab ambitsioonikat ookeanide majandamist.

Kolmik omistab suurt tähtsust ELi tehnoloogilise konkurentsivõime suurendamisele, jätkates tööd telekommunikatsiooni õigusraamistikuga, mis hõlbustab innovatsiooni, edendab digivõrkudesse investeerimist ja tagab tarbijate õiguste tugeva kaitse. Samuti püüab ta tõhustada tarbijakaitset, võideldes uute tarbijariskidega, mis tekivad praeguses geopoliitilises ja digiruumis.

Kolmik teeb tööd ka kestliku turismi arengu tagamiseks, eelkõige võttes turismisektoris kasutusele ümberkujundava digitehnoloogia, näiteks tehisintellekti vahendid, ning rakendades neid.

Sellega seoses tunnistab eesistujariikide kolmik ka oskuste, sealhulgas elukestva õppe, kutsehariduse ja -õppe rolli ELi konkurentsivõimes ja vastupanuvõimes ning püüab edendada selliste oskuste arendamist, mis on vajalikud Euroopa kaksikülemineku toetamiseks.

Erilist tähelepanu pöörab ta elanikkonna tervise toetamisele ja meie kodanike elukvaliteedi parandamisele, mis on tervet majandust võimaldav tegur.

Rohe- ja digipöörde edukas elluviimine

Eesistujariikide kolmik rõhutab oma pühendumust rohe- ja digipöörde edukale edendamisele ning tuleviku kindlustamisele õigeaegsete ja tõhusate kliimameetmetega nii, et kedagi ei jäeta kõrvale. Ta edendab liidu üleminekut kliimaneutraalsusele 2050. aastaks ja liidu 2040. aasta kliimaeesmärki, eelkõige jätkates läbirääkimisi liidu 2030. aasta järgse kliima- ja energiaraamistiku üle. Kolmik jätkab jõupingutusi ELi juhtpositsiooni tagamiseks ülemaailmsel areenil kliimat, elurikkust, plastireostust, õhusaastet, kemikaale ja jäätmeid käsitlevate rahvusvaheliste läbirääkimiste kontekstis.

Lisaks tegeleb eesistujariikide kolmik looduse, ökosüsteemide ja elurikkuse edasise kaitsmisega, suurendades samal ajal kliimamuutustele vastupanu võimet äärmuslike loodusnähtuste, eelkõige kuumalainete, metsa- ja maastikupõlengute, põudade ja üleujutuste suhtes. Sellega seoses on prioriteediks ka veekerksuse tugevdamine kogu liidus, pöörates erilist tähelepanu veevarude kaitse ja tõhusa majandamise raamistikule.

Kolmik peab jätkuvalt esmatähtsaks ELi energiajulgeolekut ja -varustust, edendades tõelist energialiitu ühise, koostalitlusvõimelise ja integreeritud Euroopa energiaturu loomise kaudu, mille eesmärk on saavutada süsteemidevaheline ühendus, energiajulgeolek ja kaotada ebavõrdsus. Selleks on eelkõige vaja toetada taskukohast elektrit, parandada süsteemidevahelisi ühendusi, suurendada süsteemi paindlikkust ja energia salvestamist ning ühendada piirkonnad, millel on suur puhta ja taastuvenergia potentsiaal, suure nõudlusega piirkondadega, sealhulgas käsitledes geograafiliselt eraldatud liikmesriike ja saari.

Kolmik aitab edendada liidu juhtrolli ülemaailmsete diginormide ja -standardite, näiteks tehisintellekti käsitlevate normide ja standardite väljatöötamisel ning strateegiliste partnerluste toetamisel, et saavutada ELi digieesmärgid, edendades samal ajal ülemaailmset digiruumi, mis on avatud, turvaline, kaasav ja põhineb inimõigustel.

Teaduse, innovatsiooni ja ettevõtlussõbraliku keskkonna edendamine

Eesistujariikide kolmik rõhutab, kui oluline on edendada ja soodustada teadusuuringuid ja innovatsiooni, et tuua teaduslikku ja ühiskondlikku kasu. Teadusuuringud ja innovatsioon võimaldavad ja hõlbustavad liidu pikaajalist konkurentsivõimet, julgeolekut ja väärtusi. Tiptasemel teadusuuringute ja innovatsiooni toetamine on oluline osa meetmetest, mille eesmärk on saavutada ELi kaksiküleminek ja tagada ettevõtlussõbralik keskkond. Sellega seoses omistab kolmik suurt tähtsust Euroopa teadussuutlikkuse suurendamisele kujunemisjärgus ja progressi võimaldava tehnoloogia valdkonnas, talentide ligimeelitamisele ja hoidmisele, innovatsiooni stimuleerimisele, rahvusvahelise koostöö edendamisele, võttes üldise majandusjulgeoleku osana nõuetekohaselt arvesse teadusjulgeolekut, ning tööstuse tugevuse saavutamisele peamistes sektorites, sealhulgas kosmose, pooljuhtide, tehisintellekti, fotoonika ja bioteaduste valdkonnas.

Kolmik tunnistab jätkuvalt, kui olulised on tugevad ja hästi toimivad intellektuaalomandi ja autoriõiguse ökosüsteemid, millel on oluline roll teadusuuringute, innovatsiooni ja loovuse muutmisel majanduslikuks ja ühiskondlikuks väärtuseks ning Euroopa novaatorite ning kultuuri- ja loomemajanduse kasvu ja konkurentsivõime toetamisel.

Üheskoos edasiliikumine

Eesistujariikide kolmik edendab ELi atraktiivsust elu- ja töökohana, tugevdades ELi poliitikameetmete sotsiaalset ja võrdõiguslikkusele suunatud mõõdet, eelkõige tervise ja tööhõive valdkonnas, tagades, et kaksiküleminek toob kasu kõigile ega jäta kedagi kõrvale.

Ühtekuuluvuspoliitika on jätkuvalt kesksel kohal sotsiaalsete, majanduslike ja territoriaalsete erinevuste käsitlemisel, konkurentsivõime ja vastupanuvõime tugevdamisel ning kõige ebasoodsamate, maa-, äärepoolsete ja äärepoolseimate piirkondade toetamisel.

Kolmik edendab Euroopa saari käsitlevat terviklikku poliitikat mitmes sektoris, nimelt transpordi, investeeringute, energiasõltumatuse, kliimamuutustele vastupanu võime ja digitaalse ühenduvuse valdkonnas. Lisaks töötab eesistujariikide kolmik lahenduste kallal, mille eesmärk on saada investeeringuid ühenduvuse ja laiema territoriaalse ühtekuuluvuse parandamiseks.

Kolmik tunnistab, et EL saab toetada eluasemeprobleemide leevendamist, rakendades Euroopa taskukohaste eluasemete kava. Samuti tegeleb ta ELi demograafiliste probleemide lahendamisega, koordineerides ELi ühismeetmeid ja algatusi ning võttes asjakohaseid meetmeid demograafiliste suundumustega tegelemiseks.

Kolmik püüab tagada soolise võrdõiguslikkuse, võrdsed võimalused ja kaasamise, eelkõige noorte, puuetega inimeste ja haavatavate rühmade osas. Tema eesmärk on parandada juurdepääsu tööturule, luua kvaliteetseid töökohti kõigile ning tegeleda oskuste nappuse ja töajohupuudusega. Lisaks püüame kiirendada vaesuse vähendamist kooskõlas ELi 2030. aastaks seatud eesmärgiga.

Eesistujariikide kolmik jätkab käimasolevaid jõupingutusi Euroopa terviseleidi edasiarendamiseks. Ta keskendub Euroopa meditsiiniseadmete ja tervisega seotud biotehnoloogia ökosüsteemide tugevdamisele, sealhulgas kliiniliste uuringute menetluste ühtlustamisele, et tugevdada ELi positsiooni biotehnoloogia ja kliiniliste uuringute ülemaailmse liidrina. Tervishoidu ja sotsiaalset vastupanuvõimet tugevdatakse, arendades selleks tervishoiusüsteeme ja valmisolekut ning edendades samal ajal digitaliseerimist ja tehisintellekti asjakohast kasutamist, kui see on asjakohane.

Kolmik jätkab noortepoliitika tulevase suuna arendamist ja püüab edendada noorte osalemist demokraatlikes protsessides, keskendudes hariduspoliitikale kui olulisele vahendile meediapädevuse edendamiseks ning demokraatia ja sotsiaalse ühtekuuluvuse säilitamiseks digiajastul. Kolmik edendab digivahendite ohutut ja tervislikku kasutamist ning võitleb desinformatsiooni, küberkiusamise ja vaenukõne vastu.

Kolmik seab prioriteediks võitluse isikutevahelise vägivalda vastu, töötades välja ELi tervikliku tegevuskava, et tõhusalt ennetada ja tõkestada koduvägivalda ja alaealiste vastu suunatud vägivalda kogu liidus.

*
**

Eesistujariikide kolmik teeb koostööd, et edendada liidu ühiseid eesmärke ning tagada jõukas, turvaline ja konkurentsivõimeline Euroopa.
